

7. Клименко М. О. Основи та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / М. О. Клименко, В. П. Фещенко, Н. М. Вознюк. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 351 с.
8. Ретнева А. Д. Инновации как фактор повышения конкурентоспособности / [Электронный ресурс]. / А. Д. Ретнева. – Режим доступа : <http://www.rae.ru/forum2012/238/2773>
9. Фатхутдинов Р. А. Стратегический маркетинг : учебник / Р. А. Фатхутдинов. – М. : Бизнес-школа «Интел-Синтез», 2000. – 640 с.
10. Шубравська О. В. Інноваційні трансформації агропродовольчого сектора економіки: світові тенденції та вітчизняні реалії / О. В. Шубравська // Економіка і прогнозування. – 2010. – № 3. – С. 90–102.
11. Економічний енциклопедичний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://subject.com.ua/economic/slovník/5606.html>
-

Определено содержание конкурентоспособности предприятия АПК. Предложено толкование содержания инновационной политики с точки зрения стратегии и тактики. Исследованы виды инноваций в АПК и возможности их влияния на сельскохозяйственное предприятие.

Конкурентоспособность, инновационный процесс, инновационная политика, инновации.

The essence of competitiveness of agribusiness was defined. The interpretation of the meaning of innovation policy in terms of strategy and tactics was offered. Types of innovations in agriculture and their possible influence on the agricultural enterprise are investigated.

Competitiveness, innovative process, innovation policy, innovation.

УДК: 338.48.659.235:63 (100)

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ТА ДОРАДЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

***О. А. Локутова, кандидат сільськогосподарських наук
В. П. Васильєв, Голова Спілки сприяння розвитку
сільського зеленого туризму в Україні***

Розкрито роль дорадчої діяльності в обміні міжнародним досвідом у сфері агрорекреаційного сервісу, а також інформаційному забезпеченні розвитку сільського зеленого туризму в Україні.

Дорадча діяльність, агрорекреаційний сервіс, сільський зелений туризм, категоризація.

Глобалізація та урбанізація, поряд з екологічними проблемами, якими супроводжується розвиток світового суспільства, в останні десятиліття гармонійно врівноважуються масштабним розвитком природно-орієнтованого туризму – сільського зеленого туризму.

«Сільський зелений туризм» – це відпочинок у приватних агрооселях, де затишна родинна гостинність органічно поєднується з цілим комплексом додаткових вражень: екскурсійною програмою, ознайомленням з місцевими традиціями, кухнею, риболовлею, збиранням ягід і грибів, походами в гори, а також долученням до традиційних сільських робіт (на фермі, у полі, на пасіці тощо). Такий вид релаксації є особливо важливим для жителів великих міст, життя яких відірвано від природи та проходить в умовах постійного стресу та екологічної небезпеки. Кількість городян, які віддають перевагу спокійному відпочинку в сільській місцевості, з кожним роком невпинно зростає.

Отже, розвиток сільського зеленого туризму в Україні належить до перспективних напрямів переорієнтації діяльності селян, власників особистих селянських господарств, дрібних фермерів і навіть городян, які досягли пенсійного віку, але мають бажання та можливості долучитися до агрорекреаційної діяльності.

Україна має унікальні агрорекреаційні ресурси, які потребують глибокого вивчення та переосмислення можливостей їх використання [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями розвитку сільського зеленого туризму в Україні впродовж більш ніж 15 років активно займається неприбуткова громадська організація "Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні" (у подальшому «Спілка») [8].

За роки своєї діяльності Спілка чимало зробила для розвитку сільського зеленого туризму в Україні, зокрема з 1997 р. реалізувала понад 30 проектів за підтримки міжнародних фондів, зокрема, Міжнародного фонду „Відродження”, фонду Євразія, програми ЄС ТАСІС, Швейцарського фонду співробітництва, Британської Ради та інших.

Керівники та активісти Спілки вивчали досвід, стажувалися й брали участь у конференціях в Австрії, Греції, Ірландії, Іспанії, Німеччині, Польщі, США, Угорщині, Франції та інших країнах. Понад 90% керівників обласних відділень та осередків мають сертифікати Всесвітньої Туристичної Організації та інших міжнародних та українських інституцій [7].

Теоретичною базою розвитку сільського зеленого туризму в Україні є роботи керівників та активних діячів Спілки: В. П. Васильєва, П. В. Горішевського, Ю. В. Зінька, М. Й. Рутинського, В. В. Триліса та ін. [1, 5, 6].

Стаття 404 проекту Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і його державами-членами передбачає, що співробітництво у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій охоплюватиме, серед іншого, й таку сферу, як просування системи дорадництва до виробників сільсько-господарської продукції.

Регламент № 73/2009 Ради ЄС передбачає обов'язкову наявність у держав-членів ЄС системи консультування фермерів, яка повинна

допомагати їм в отриманні більшої інформації з метою відповідності стандартам високоякісного, сучасного сільського господарства.

Отже, з 2009 р. до діяльності Спілки активно підключилася кафедра аграрного консалтингу та сервісу Навчально-наукового інституту післядипломної освіти НУБіП України. На базі кафедри регулярно проходять курси підвищення кваліфікації, школи-тренінги, семінари, конференції, міжнародні Круглі столи, майстер-класи, видається науково-методична література та проводяться інші заходи з популяризації сільського зеленого туризму.

Питанням дорадництва в розвитку сільського зеленого туризму присвячено роботи М. Ф. Кропивка, Т. П. Кальної-Дубінюк, Р. Я. Корінця, Л. Х. Рибак та ін. [5],

Мета дослідження – розкрити роль дорадчої діяльності в обміні міжнародним досвідом організації агрорекреаційного сервісу, а також інформаційному забезпеченні розвитку сільського зеленого туризму в Україні.

Виклад основного матеріалу. У 2004 та 2008 роках Спілка ввела програми екологічного маркування «Зелена садиба» та категоризації послуг «Українська гостинна садиба». Метою цих програм є розвиток різних форм поселення у сільських садибах, підвищення якості комплексного обслуговування туристів, надаваних послуг розміщення та сприяння розвитку сільських територій в Україні.

Підготовку Програми добровільної категоризації у сфері сільського зеленого туризму «Українська гостинна садиба» та категоризаційних вимог здійснено на підставі Законів України "Про туризм" та «Про особисте селянське господарство» міждержавних стандартів на туристично-екскурсійне обслуговування та аналогічних стандартів країн-членів Європейської федерації сільського та фермерського туризму EuroGites (Австрії, Ірландії, Німеччини, Польщі, Угорщини, Швеції, Швейцарії, Чехії) [3, 4, 6],

Категоризацію послуг «Українська гостинна садиба» було розроблено на основі міжнародної категоризації агрорекреаційного сервісу згідно з концепцією "Bed & Breakfast".

Усі національні організації сільського туризму та агротуризму країн Європи наприкінці 1990-х років об'єдналися в Європейську федерацію фермерського та сільського туризму (European Federation for Farm and Village Tourism). Скорочена назва федерації – "Eurogites".

Основною метою федерації EuroGites визначено:

- всебічну популяризацію цінностей відпочинку в сільській місцевості;
- вивчення та збереження потенціалу сільського туризму в Європі;
- сприяння розвитку сільського зеленого туризму в усіх аграрних районах Європи;
- запровадження принципів сталого туризму для різних форм організації відпочинку у сільській місцевості;
- цільове інвестування проектів розвитку сільського туризму, які підтримують принципи збереження біотичного, ландшафтного й

етнокультурного різноманіття Європи та сприяють росту зайнятості сільських громад;

– надання різноманітної (передусім, консультаційної, маркетингово-рекламної, навчально-тренінгової тощо) допомоги організаторам сільського зеленого туризму.

У 2003 р. до членів Європейської федерації сільського та фермерського туризму EUROGITES вступила і Україна, тим самим долучившись до європейських цінностей у сфері сільського зеленого туризму.

Незважаючи на те, що сільський туризм як складова міжнародного туризму зародився в Європі (Франція та Швейцарія), лідерство за розвитком цього напрямку впродовж останніх десятиліть стабільно утримує США.

Аналіз світового досвіду організації сільського туризму свідчить, що процес глобалізації, у тому числі й у туристичній сфері, передбачає розвиток однорідної за рівнем послуг туристичної інфраструктури та створення глобальних банків даних (електронних інформаційних систем) промоції та збуту агротуристичних послуг.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Спільна діяльність «Спілки» й кафедри аграрного консалтингу та сервісу впродовж останніх шести років полягає не тільки в інформаційно-консультаційному розвитку напрямку, але й у започаткуванні у 2013 р. діяльності Інституту експертів-консультантів з категоризації та екомаркування у сфері сільського зеленого туризму. Також, слід зазначити, що переважно всі діячі у сфері сільського зеленого туризму та власники агроосель регулярно проходять підвищення кваліфікації на кафедрі аграрного консалтингу та сервісу ННІ післядипломної освіти НУБіП України й мають кваліфікаційні свідоцтва дорадників або експертів-дорадників.

Отже, вивчення та підвищення ефективності використання агротуристичних можливостей різних регіонів України є дієвим кроком на шляху модернізації та диверсифікації системи природокористування, а агротуризм стає стратегічним напрямом у вирішенні соціально-економічних проблем на селі.

Список літератури

1. Сільський зелений туризм: організація діяльності : посіб. / [П. Горішевський, В. Васильєв, Ю. Зінько, Т. Коберніченко]. – К. : Освіта, 2005. – 128 с.

2. Вейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методи аналізу, термінологія, районування : монографія / О. О. Вейдик. – К. : Київський університет, 2001. – 395 с.

3. Про туризм : закон України № 324/95 від 15.09. 1995 р.

4. Про особисте селянське господарство : закон України № 742 від 15.05.2003.

5. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність : закон України : науково-практичний коментар / Р. Я. Корінець, М. П. Гриценко, Т. П. Кальна-Дубінюк та ін. ; за ред. Р. Я. Корінця. – Українські технології, 2007. – 248 с.

6. Критерії якості послуг сільського зеленого туризму та форми просування на ринок / Васильєв В. П., Горішевський П. А., Зінько Ю. В., Триліс В. В. – К. : Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму за підтримки Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ). – 2012. – 54 с.

7. Локутова О. А. Польський досвід сільськогосподарського дорадництва / О. А. Локутова // Інноваційні напрямки розвитку дорадництва : колективна монографія. – Ніжин : Лисенко М. М. 2011. – С. 12–15.

8. Сайт Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. – Режим доступу : <http://www.greentour.com.ua>

Раскрыта роль консалтинговой деятельности в обмене международным опытом агрорекреационного сервиса, а также информационном обеспечении развития сельского зеленого туризма в Украине.

Консалтинговая деятельность, агрорекреационный сервис, сельский зеленый туризм, категоризация.

Reveals the role of advisory activity in the exchange of international experience in agricultural recreational services and information support of rural green tourism in Ukraine.

Advisory activities, agricultural recreational services, rural green tourism, categorization.

УДК 631:162

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

Р. П. Любар, кандидат економічних наук

Розглянуто теоретичні питання щодо визначення поняття сталого розвитку сільськогосподарських товаровиробників, його складові та показники. Визначено та досліджено основні складові сталого розвитку сільськогосподарських товаровиробників.

Сталий розвиток, соціальний розвиток, навколишнє середовище, механізм сталого розвитку, розвиток сільських територій.

Ефективне функціонування підприємств у перспективі, особливо в умовах економічної кризи, неможливе без впровадження нової сучасної концепції функціонування. Останніми роками пріоритетним напрямом розвитку сільськогосподарських товаровиробників була мінімізація

© Р. П. Любар, 2014